

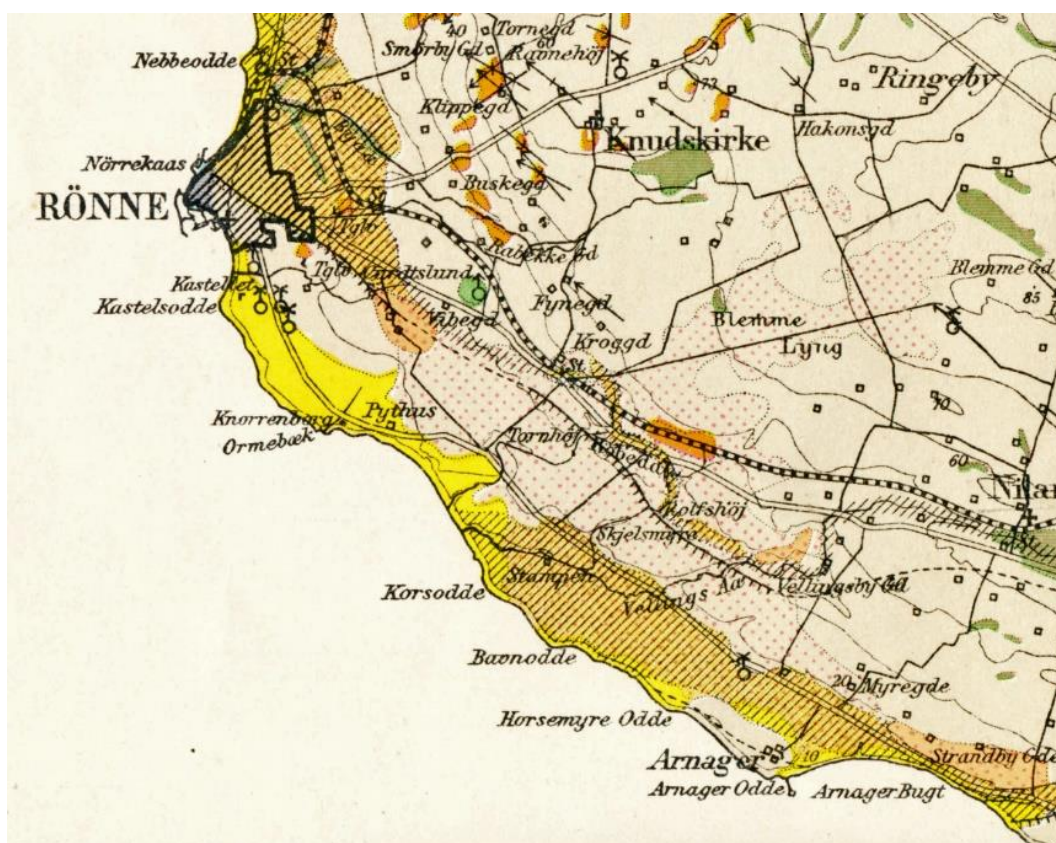
Galløkkens Gæve Gutter

Redningsmænd af en unik flora – et projekt, der fortjener dyb respekt...

Galgeløkken er rønneborgernes nærrekreative tumleplads. Det er her man lufter sine hunde, både med og uden snor, her løber eller går man sig en tur, og det er her nytårstømmermændene skal luftes. Ja, nogle kigger på fugle.

Rent geologisk er Galgeløkken en hedeslette – det var her smeltevandet løb ud i havet, da gletscherfronten trak sig tilbage over det sydlige Bornholm.

Smeltevandsaflejring på sydvestkysten. V Milthers: Bornholms Geologi 1930

Galgeløkken var i middelalderen afgrænset ind mod land af et stengærde og den blev benyttet som græsningsareal for købstadens dyr, heste og køer.

Galge Løkken 1858 som excercer plads

Galgeløkken i 1956 – let bevoksning og skydebane

I midten af 1800-tallet var den desuden excercerplads for Bornholms Væbning.

Landskabet er gennemgående fladt, og i begyndelsen af 1900-tallet blev området benyttet som landingsbane for propelfly, travbane samt boldbaner.

BORNHOLMSKE BILLEDER MUS20394

BORNHOLMSKE BILLEDER MUS13172

Flyveopvisning og travløb på Galgeløkken i begyndelsen af 1900-tallet. Billederne tilhører Bornholms Museum

I bornholmske samlinger 3. Rækkes Bind 13 har Stadsgartner **Knud Willy Johansen** skrevet om idrætsanlæggene på Galløkken 1864-1945.

Foruden en skytteforening med skydebane og klubhus havde seks boldklubber, Arbejdernes Boldklub og Stjernen samt B1910, RB, Viking og KFUM hver deres klubhuse og boldbaner forskellige steder på Galgeløkken!

I 1940 slog besættelsesmagten sig ned med et større byggeri på Galgeløkken, og det blev overtaget af de russiske styrker i 1945. Et større areal var i den forbindelse blevet planeret ud.

BØRNHOLMSKE BILLEDER MUS62261

I april 1946 var den nordre del af Galgeløkken stort set rømmet for bygninger, men boldklubben Vikings klubhus delvist intakt. De bevarede bygninger indgik efterfølgende i Rønne vandrerhjem.

Skydebanen blev først rømmet i 1970, og på det tidspunkt var der allerede etableret en større campingplads.

BØRNHOLMSKE BILLEDER MUS87272

Skydebanen på Galgeløkken blev nedlagt i maj 1970 og forlagt til Raghhammer.

Ekstotiske dyr og planter på Galgeløkken.

Umiddelbart efter russernes afrejse i 1946 kunne man på og ved Galgeløkken notere sig to nye dyr, der ikke tidligere var blevet registreret på Bornholm.

Det ene var **Jordkrebs**. Et insekt, der graver gange i grus skrænter. Det andet var **Markfårekilling**.

Daværende lektor Arne Larsen, som havde registreret de to arter på Galgeløkken anså fårekillingen som en ledsageart i det hø, besættelsesstyrkerne havde medbragt til deres heste. Jordkrebsen var mere problematisk hvad angår dens eksistens her.

Men deres tilstedeværelse på øen varede kun kort, og de har i lang tid ikke været registreret på Galgeløkken.

Tre sjældne plantearter har ligeledes været registreret på Galgeløkken, **Opret Kobjælde**, **Ager-Guldstjerne** samt **Tornblad**, og de er her endnu.

Opret Kobjælde har sit eneste bornholmske voksested netop her på den tørre og åbne smeltevandsslette, og da dens eksistens syntes truet, blev den fredet ved en deklARATION i 1924.

Vokseplads for Opret Kobjælde

Opret Kobjælde inden de rejser hovederne

BEK nr 53 af 06/03/1924 Miljøministeriet

[Yderligere oplysninger >](#)

Bekendtgørelse om Fredning af Planten Opret Kobjælde (*pulsatilla vulgaris*) paa Galløkken ved Rønne paa Bornholm.

Efter indstilling af Naturfredningsraadet bestemmer Justitsministeriet herved i Henhold til § 20 i Lov Nr. 245 af 8. maj 1917 om Naturfredning, at det herefter forbydes alle og enhver, hvem særlig Tilladelse af Justitsministeriet ikke er givet, paa et omraade paa Bornholm, der udgøres af en ret Vest for Skyttehuset paa Galløkken ved Rønne værende mod Havet grænsende Dalsænkning, der er afmærket ved hvidmalede, 50 cm over Jorden ragende Pæle, at afplukke, opgrave eller paa anden maade borttage Planten Opret Kobjælde (*pulsatilla vulgaris*).

Overtrædelse af nærværende Bekendtgørelses Bestemmelser straffes i Overensstemmelse med § 26 i Lov om Naturfredning med Bøder fra 10-1000 Kr.

Denne Bekendtgørelse træder straks i Kraft.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Justitsministeriet, den 6. Marts 1924.

Svenning Rytter.

/Jespersen

Bekendtgørelsen om Opret Kobjældes fredning i 1924

Ager-Guldstjerne har tidligere været mere almindelig netop på smeltevandssletten i Rønne og omegn, men i dag har den sin eneste kendte udbredelse på Galgeløkken. Den blomstrer i det tidlige forår og har behov for meget lys, hvorfor en tiltagende tilgroning af Galgeløkkens åbne flader er en trussel mod dens eksistens.

Vokseplads for Ager-Guldstjerne yderst på smeltevandssletteskrænten ved den tidligere Dommerbæk

Endelig er Galgeløkken i botaniske kredse kendt for at være stedet, hvor man kan opleve **Tornblad**. Det er en ærteblomst, der blomstrer i den tidlige vinter, men ved hård frost fryser planterne tilbage. Også forekomsten af Tornblad er presset af den omsiggribende opvækst af eg, kirsebær og seljepil.

Tornblad har en atlantisk udbredelse og den bornholmske forekomst er noget af det østligste i Europa. Den er oprindelig plantet, herom hersker ingen tvivl, men af hvem?

Knud Willy Johansen har i Bornholmske Samlinger Række 3, Bind 13 på side 62 skrevet, at den skulle være kommet til Bornholm fra Portugal, og at det var søfolk, der skulle have plantet dem. Men, det er længe siden, for allerede i 1847 var der en plantekyndig skolelærer i Rønne, der havde registreret den her i området.

Den er følsom overfor hård frost, og efter nogle kolde vintre kan hovedparten af planterne være helt frosset tilbage.

Tornblads forekomst i Skandinavien efter Hultén 1950.

Udgået tornblad efter en vinter med hård frost

Et held for de sjældne planters ve og vel har det været, at nogle lokale pensionister, "Galgeløkkens gæve gutter", under vejledning af kommunens landskabsforvalter har taget en sav og en grensaks i egne hænder og de seneste somre sørget for, at al den "grønne pest", der truer de sjældne planters eksistens, bliver skåret ned og planternes voksepladser frilagt.

Opvækst af eg og fuglekirsebær skygger tornblad bort.

Der er lysnet omkring nogle tornblad-planter

Det er ikke alle hundeluffere, der kan se fornuften i, at der bliver skåret opvækst ned på Galgeløkken, og det har resulteret i flere negative indlæg i den lokale avis.

14 **Bornholms Tidende** TIRSDAG 26. MARTS 2019

RØNNE HOVERSEKTION Nørregade 70-72 · 3700 Rønne · redakt@bornholms-tidende.dk
 JOURNALISTER Lasse Hørmann 5490 2021
 REDIGERING & LAYOUT Richard Steingard 5490 5000

Poetisk modstand mod afklipping af Galløkken

NATUR af Jakob Hørmann

En gartner beskær og beklippede alle vækster som vokende slippede og alt blev til sådå så indertigt lyst synt' jeg, men måske er jeg sippet!

Sippet eller ei. En gruppe brugere af Galløkken, der ikke bryder sig om, at kønsbetænkne på Galløkken har måttet lade livet for motorsaven, giver for tiden udtryk for deres frustration med to digte, der stiller sig demonstrativt mod afsnittingen af naturområdet Lange Kroen.

Helle Friberg gjorde Bornholms Tidende opmærksom på digtene. Hun anså, at en gruppe på 10-15 personer, der hver dag går tur på Galløkken, deler holdningen om, at naturstyret er gået for vidt.

– Vi er mange, der synes, det er synd for insekterne og fuglene. Og vores kirsebær, som vi alle sammen elsker, siger Helle Friberg.

Det er Ylbeste Løkke Nielsen og Gullu Beck, som har stået for at oprette naturområdet.

Pensionister med motorsave

Beskyttelsen af den fredede natur var taget af en storm gruppe kaldet Galløkkens Gæve Gutter, der består af pensionerede herrer fra området.

I de seneste par år har de med kommunens velvillighed påtaget sig opgaven med at tynde Galløkken ud.

Modstanderne ved godt, at Galløkkens Gæve Gutter har kommunens støtte, og at deres arbejde med at beskære Galløkken ikke tjener et formål, fortæller Helle Friberg.

– I starten for et par år siden var det rigtig fint, men efterhånden går det helt græsset, siger Helle Friberg.

Positive hundeluffere

Tirsdag formiddag rullede Bornholms Tidende ud til Galløkken, hvor de afslørede rødder fra buskene og småtræerne, der senere fik en tur med motorsaven, er faldet.

De gæve gutter er ikke i gang denne tirsdag, som ellers er den sjældne, hvor mandene et par gange om måneden samles.

Hundelufferne har derfor sletten for sig selv.

– Jeg synes nemlig, det er dejligt, at der bliver ryddet ud, siger Lisbeth Kofoed, hvis sønne Patsy er med i en leg med dem nogle store hundesofas.

Christian Nielsen, Sofas' ejer, er enig i, at de gæve gutter har gjort et godt arbejde med at holde stierne tilgængelige.

– All vækser is af legen, siger han. Begge har bemærket digtene.

– Jeg så det først i går og monede mig meget over det, siger Lisbeth Kofoed.

Spid Angelina Christensen er ude med hånden, og hun nyder, at Galløkken ikke længere er så tilgængeligt.

– Så længe det ikke er værre end det, er det fint nok, siger han og bemærker, at området ikke må blive helt borte og præget af nogle træer, der gerne må blive stående.

Helle Friberg og de øvrige kirsebærreklere håber, at digtene vinder genklang hos de gæve gutter. Målet er, fortæller hun.

– At de gik lidt mere mænsomt til værks.

Der er blevet længere mellem kirsebærrene på Galløkken til frustration for en lille gruppe hundere, der nu i de næste måneder, der står i spidsen for naturstyret, om at lade de tilbageværende. Foto: Jens Erik Larsen

(Nederst) Her har oprydningerne på Galløkkens Gæve Gutter været i gang. Foto: Jens Erik Larsen

Hundelufferne Lisbeth Kofoed og Christian Nielsen er enige om, at afsnittingen af Galløkken har gavn, men de mener sig over den poetiske naturprotest. Foto: Jens Erik Larsen

Omtale af galgeløkkens gæve gutters arbejde i Bornholms Tidende den 26. marts 2019

Tornblad i december 2022 – en nytårshilsen med tak til alle de gæve gutter på Galgeløkken

Opstart på sæson 2022 - Gæve gutter og -inder ved den stiftende generalforsamling 25. januar 2022. Foto: Erik Hansen

